

**INSTRUKCJA
o lustracji organizacji spółdzielczych**

§ 1

I. Postanowienia ogólne

1. Instrukcja określa:

- 1) zadania i rodzaje lustracji organizacji spółdzielczych;
- 2) zasady i tryb przeprowadzania lustracji oraz dokumentowania jej ustaleń;
- 3) obowiązki i uprawnienia lustratora oraz spółdzielni w czasie lustracji;
- 4) zasady i tryb postępowania przy ujawnianiu szkód i czynów noszących znamiona przestępstwa;
- 5) zasady i tryb postępowania polustracyjnego;
- 6) zasady i tryb postępowania odwoławczego.

2. Ilekroć w niniejszej Instrukcji jest mowa o:

- 1) spółdzielni – należy przez to rozumieć również każdą inną jednostkę organizacyjną spółdzielczości;
- 2) radzie nadzorczej – należy przez to rozumieć również komisję rewizyjną powołaną stosownie do postanowień ustawy Prawo spółdzielcze;
- 3) lustratorze – należy przez to rozumieć również zespół lustracyjny;
- 4) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2003 r. nr 188, poz. 1848 z późn. zm.);
- 5) KRS – należy przez to rozumieć Krajową Radę Spółdzielczą.

§ 2

1. Badanie lustracyjne prowadzi się biorąc pod uwagę następujące kryteria:

- 1) legalności – tj. zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, statutu, regulaminami i uchwałami organów statutowych spółdzielni;
- 2) gospodarności – tj. celowego i oszczędnego dysponowania środkami na zasadach rachunku ekonomicznego przy zapewnieniu korzyści członkom spółdzielni oraz wykazywanej należytej dbałości o właściwe zabezpieczenie majątku;
- 3) rzetelności – tj. dokumentowania czynności zgodnie ze stanem rzeczywistym.

§ 3.

Lustracje dzielą się na:

- 1) pełne – polegające na badaniu lustracyjnym całokształtu działalności spółdzielni;
- 2) częściowe – polegające na badaniu lustracyjnym części działalności spółdzielni na podstawie wystąpień organów samorządowych spółdzielni do związków rewizyjnych, bądź Krajowej Rady Spółdzielczej;
- 3) sprawdzające – polegające na powtórnym badaniu lustracyjnym przez innego lustratora w celu stwierdzenia prawidłowości ustaleń lustracji, zakwestionowanych przez organy samorządowe spółdzielni.

II. Zasady i tryb przeprowadzania lustracji oraz dokumentowania jej ustaleń

§ 4

Zasady odpłatności lustracji każdorazowo są ustalane przez zarządzającego lustracją.

§ 5

1. Lustrację mogą przeprowadzać wyłącznie osoby posiadające uprawnienia lustracyjne nadane przez Krajową Radę Spółdzielczą.
2. Upoważnienia do przeprowadzenia lustracji udziela lustratorowi prezes zarządu związku rewizyjnego bądź upoważniona przez niego osoba, a w przypadku lustratorów delegowanych przez Krajową Radę Spółdzielczą, Prezes Zarządu KRS bądź upoważniona przez niego osoba.
3. Badania niektórych dziedzin działalności lub określonych zagadnień w ramach lustracji mogą być przeprowadzane przy udziale rzeczoznawców upoważnionych przez zarządzającego lustracją według zasad odpłatności za lustrację określonych w umowie.

§ 6

1. Do przeprowadzenia lustracji nie wyznacza się osób powiązanych z lustrowaną spółdzielnią umowami zlecenia czy umowami o dzieło przez ostatnie pięć (5) lat.
2. W spółdzielni mieszkaniowej nie mogą przeprowadzać lustracji członkowie lustrowanej spółdzielni.
3. Lustrator nie może przeprowadzać lustracji spółdzielni, w której:
  - 1) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez ostatnie pięć (5) lat;
  - 2) pełnił funkcję członka organu samorządowego przez ostatnie trzy (3) lata;
  - 3) jest współmałżonkiem, względnie krewnym w linii prostej pracownika zajmującego

kierownicze stanowisko w spółdzielni.

4. Lustrator obowiązany jest złożyć zarządzącemu lustrację oświadczenie o niezależności od podmiotu lustrowanego, a w szczególności o braku istnienia okoliczności, o których mowa w ust. 3.
5. Lustrator nie może wykonywać czynności lustracyjnych przeprowadzanych bezpośrednio w pięciu (5) następujących po sobie badaniach lustracyjnych w tej samej spółdzielni, przy czym nie dotyczy to lustracji przeprowadzanych w spółdzielniach w likwidacji i w spółdzielniach mieszkaniowych w okresie budowy i rozliczania kosztów budowy.

§ 7

W przypadku zgłoszenia do podmiotu zarządzającego lustrację przez walne zgromadzenie, radę lub 1/5 członków spółdzielni żądania przeprowadzenia lustracji spółdzielni, żądanie takie winno zostać zgłoszone do zarządu spółdzielni, który jest zobowiązany do zlecenia przeprowadzenia lustracji w terminie nie przekraczającym 14 dni, licząc do daty zgłoszenia żądania.

§ 8

1. Lustracja może być prowadzona przez jedną osobę lub zespołowo.
2. Zarządzający lustrację zespołową wyznacza kierownika zespołu.
3. Kierownik zespołu ustala podział zadań między członków zespołu oraz kieruje przebiegiem lustracji, jak również jest uprawniony do żądania od pozostałych członków zespołu uzupełnienia materiałów bądź odmowy przyjęcia materiałów, które uzna za niewystarczające.
4. Za prawidłowość ustaleń dokonanych przez członków zespołu lustracyjnego odpowiedzialni są członkowie zespołu dokonujący ustaleń.

§ 9

1. Lustrator wyznaczony do prowadzenia lustracji jest zobowiązany do zapoznania się z materiałami z poprzedniej lustracji i innych kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w okresie objętym bieżącą lustracją, w tym również z materiałami dotyczącymi toczących się procesów sądowych.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, obejmuje również konieczność ustosunkowania się do wykorzystania przez spółdzielnię wyników dotychczasowych kontroli, poprawy prowadzonej działalności spółdzielni w zakresie problematyki, która jest przedmiotem bieżących badań.

§ 10

1. Lustrator przeprowadza lustrację zgodnie z zasadami i trybem postępowania, określonymi niniejszą Instrukcją oraz Ramową tematyką lustracji, opracowaną przez zarządzającego lustracją.
2. Lustrator sporządza projekt wystąpienia polustracyjnego dla zarządzającego lustracją.
3. Lustrator bierze udział w postępowaniu w sprawach rozpatrzenia zastrzeżeń, co do ustaleń lustracji o ile wystąpi o to zarządzający lustracją.

§ 11

1. Ustaleń lustracji dokonuje się w siedzibie spółdzielni oraz w miejscu wykonywania jej zadań w godzinach jej pracy, w taki sposób aby nie utrudniać pracownikom lustrwanej spółdzielni realizacji bieżących zadań.
2. Po uprzednim uzgodnieniu z zarządem spółdzielni, można dokonywać ustaleń również w innych pomieszczeniach lub innych terminach niż wskazane w ust. 1.
3. Bez uzgodnień, o których mowa w ust. 2, można dokonywać porządkowania dokonanych ustaleń i sporządzać protokół lustracji.
4. Lustrator zwolniony jest z obowiązku potwierdzania pobytu w jednostce kontrolowanej.
5. Do przeprowadzającego lustrację mają zastosowanie przepisy o bezpieczeństwie pracy obowiązujące w spółdzielni, w której dokonuje się lustracji.

§ 12

1. Lustrator, w toku wykonywania czynności lustracyjnych jest uprawniony do:
  - 1) dostępu do wszystkich pomieszczeń i urządzeń spółdzielni;
  - 2) przeglądania wszystkich akt i dokumentów oraz sporządzania odpisów i wyciągów, w tym kopiowania w formie elektronicznej. Dokumenty o wyjątkowym znaczeniu dla gospodarki spółdzielni mogą być kopiowane w uzgodnieniu z zarządem spółdzielni;
  - 3) sprawdzania stanu składników majątkowych spółdzielni oraz wnioskowania zarządzenia kontrolnych spisów rzeczowych składników majątkowych;
  - 4) występowania do organów spółdzielni o udzielenie pisemnych lub ustnych wyjaśnień, a także żądania w podobnej formie wyjaśnień od pracowników spółdzielni w zakresie spraw objętych badaniem.
2. Lustrator nie może odmówić przyjęcia ustnych bądź pisemnych wyjaśnień w zakresie spraw objętych lustracją, złożonych jemu z własnej inicjatywy przez organy samorządowe spółdzielni lub jej pracowników. Fakt takiego przyjęcia winien być ujęty w treści protokołu lustracji, załączając ich formę pisemną.

3. W czasie lustracji zarząd spółdzielni obowiązany jest do zapewnienia lustratorowi odpowiednich warunków technicznych do wykonywania czynności lustracyjnych, a w szczególności do:
  - 1) zapewnienia właściwych warunków pracy poprzez przydzielenie na czas trwania lustracji odpowiedniego pomieszczenia do pracy i warunków technicznych;
  - 2) zlecenia sporządzenia niezbędnych kserokopii i odpisów dokumentów, zestawień, protokołów;
  - 3) zlecenia przedstawienia żądanych materiałów i dokumentów;
  - 4) zapewnienia pomocy przy sprawdzaniu stanu rzeczywistego składników majątkowych;
  - 5) delegowania do udziału w lustracji pracownika kontroli wewnętrznej, o ile spółdzielnia zatrudnia takiego pracownika.
4. W przypadku nie zastosowania się zarządu spółdzielni do wymogów określonych w ust. 3 lustrator bądź kierownik zespołu lustracyjnego niezwłocznie składa udokumentowaną informację pisemną zarządzającemu lustrację, z kopią do wiadomości przewodniczącego rady nadzorczej spółdzielni.
5. Zarządzający lustrację w terminie 7 dni od otrzymania informacji, występuje do rady nadzorczej z wnioskiem o bezzwłoczne spowodowanie wypełnienia warunków przeprowadzenia lustracji.
6. W przypadku, w którym organy samorządowe spółdzielni nie zapewnią w wyznaczonym terminie warunków określonych w ust. 5, zarządzający lustrację podejmuje czynności prawne zmierzające do wykorzystania przepisów określonych w art. 267c ustawy.

§ 13

1. Zarządzający lustrację powinien opracować ramową tematykę lustracji, z treścią której należy zapoznać radę i zarząd lustrowanej spółdzielni.
2. Ramowa tematyka, o której mowa w ust. 1, zawiera następujące zagadnienia wspólne dla wszystkich branż spółdzielczych:
  - 1) przestrzeganie spółdzielczych zasad prawnych;
  - 2) sprawdzenie realizacji wniosków polustracyjnych z poprzedniej lustracji;
  - 3) podstawy prawne, zakres działania spółdzielni;
  - 4) organizację i działalność organów samorządowych spółdzielni;
  - 5) działalność statutową spółdzielni;
  - 6) organizację wewnętrzną i zatrudnienie;
  - 7) zagadnienia członkowskie;
  - 8) działalność społeczną i oświatowo-kulturalną;
  - 9) rachunkowość i finanse;

- 10) informację dotyczącą wykorzystania środków publicznych w tym pomocowych;
  - 11) podstawowe dane ze sprawozdań finansowych;
  - 12) elementy analizy sprawozdania finansowego.
3. Przed rozpoczęciem czynności lustracyjnych, dodatkowo mogą zostać włączone do tematyki problemy istotne dla danej spółdzielni.

§ 14

1. Lustrator ma obowiązek osobiście lub za pośrednictwem zarządu niezwłocznie zawiadomić o swoim przybyciu do spółdzielni przewodniczącego rady nadzorczej, a w razie jego nieobecności, zastępcę przewodniczącego oraz poinformować go o zakresie lustracji, jak również uzgodnić z nim formy i zakres współdziałania oraz uczestnictwa rady nadzorczej w czasie lustracji.
2. Udział rady nadzorczej w lustracji polega na:
  - 1) omówieniu z lustratorem dotychczasowych wyników pracy rady i ich komisji;
  - 2) wskazaniu lustratorowi spraw i zagadnień, na które należy zwrócić szczególną uwagę, a które lustrator obowiązany jest uwzględnić, o ile wiążą się one tematycznie z zakresem przedmiotowym badań i istnieją możliwości pogłębienia lub rozszerzenia badań w tym zakresie w ramach czasu określonego na przeprowadzenie lustracji;
  - 3) wyznaczeniu osób upoważnionych do roboczych kontaktów z lustratorem w trakcie lustracji.
3. W przypadku wyznaczenia przez radę nadzorczą osób upoważnionych do uczestnictwa w czynnościach lustracyjnych, lustrator na żądanie tych osób nawiązuje z nimi kontakt.

§ 15

Lustrator obowiązany jest udzielać członkom organów samorządowych i pracownikom spółdzielni instruktażu, w zakresie lustrowanych zagadnień.

§ 16

Sporządzony i podpisany przez osoby wymienione w § 22 Instrukcji protokół lustrator doręcza po jednym egzemplarzu: radzie nadzorczej, zarządowi spółdzielni oraz organowi zarządzającemu lustrację, a w przypadku przewidzianym w art. 93a § 2 ustawy, również ministrowi właściwemu do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej.

§ 17

1. Protokół lustracji zawiera:

1) informacje wstępne:

- a) pełną nazwę spółdzielni, jej adres, NIP, regon, numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, numer telefonu i faksu,
- b) datę rozpoczęcia i zakończenia lustracji,
- c) imię i nazwisko lustratora (lustratorów, ew. rzeczoznawców) oraz nazwę jednostki zarządzającej lustrację,
- d) określenie przedmiotu lustracji oraz okresu objętego lustracją,
- e) w przypadku lustracji prowadzonej przez zespół lustratorów określenie zakresu ustaleń dokonanych przez poszczególnych członków zespołu,
- f) imiona i nazwiska członków zarządu (głównego księgowego spółdzielni - jeżeli lustracja obejmowała sprawy finansowe i rachunkowość), od kiedy pełnią funkcję, ewentualne zmiany na tych stanowiskach, rejestracja tych zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym. W miarę potrzeby należy również podać informacje, o których wyżej mowa w odniesieniu do kierowników lustrowanych komórek organizacyjnych,
- g) informację o powiadomieniu rady nadzorczej o lustracji i ewentualnym zakresie udziału członków rady w lustracji;

2) ustalenia lustracji, a w szczególności dane dające podstawę do postawienia wniosków o sposobie badania poszczególnych zagadnień i wykonaniu wniosków otrzymanych w wyniku poprzedniej lustracji;

3) informacje o stanie rozrachunków z tytułu należnych Krajowej Radzie Spółdzielczej składek, a także z tytułu składek członkowskich należnych związkowi rewizyjnemu, do którego spółdzielnia należy;

4) integralną częścią protokołu lustracji spółdzielni: pełnej, częściowej, sprawdzającej jest protokół ze sprawdzenia sporządzonego rocznego sprawozdania finansowego spółdzielni w przypadku nie badania go obligatoryjnie corocznie w trybie określonym art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) - stanowiący załącznik Nr 1 do protokołu lustracji.

5) informacje końcowe:

- a) wykaz załączników,
- b) data podpisania protokołu przez Zarząd,
- c) potwierdzenie odbioru protokołu.

2. Protokół lustracji sporządzony przez lustratora, wraz z dokumentacją z nim związaną, przed jego podpisaniem przez zarząd spółdzielni w trybie określonym w niniejszej

Instrukcji, podlega kontroli przez zarządzającego lustrację pod względem formalnym, wypełnianiu warunków umowy między lustratorem a zarządzającym lustrację chyba, że branżowa instrukcja w sprawie lustracji organizacji spółdzielczych stanowi o tym inaczej.

§ 18

1. Badania lustracyjne i ich wyniki ujmowane są (zapisywane) w protokóle w postaci odpowiednio sformułowanych „ustaleń lustracyjnych”. Przez ustalenia lustracyjne należy rozumieć zapis protokołu, stwierdzający czy stan faktyczny w zakresie badanej sprawy jest zgodny z zasadami legalności, rzetelności i gospodarności.
2. Ustalenia lustracji – opisuje się w protokole lustracji, który powinien zawierać fakty stwierdzone przez lustratora, stanowiące podstawę do oceny działalności lustrowanej spółdzielni w badanym zakresie, a w szczególności konkretne nieprawidłowości, z uwzględnieniem ich przyczyn i skutków, skali i tendencji tych nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.
3. Lustrator dokonuje ustaleń lustracji na podstawie dowodów. Do dowodów zalicza się w szczególności dokumenty i dowody rzeczowe, oględziny, opinie biegłych i rzeczoznawców, jak również pisemne wyjaśnienia i oświadczenia złożone przez organy i pracowników spółdzielni.
4. Dokumentami są w szczególności: księgi, kartoteki, rejestry, ewidencje, plany, wykazy, zestawienia i wydruki komputerowe, sprawozdania, dzienniki, protokoły, umowy, faktury, korespondencja, notatki służbowe.
5. Dowodami rzeczowymi są w szczególności wzory oraz próbki wyrobów, półfabrykatów, materiałów i surowców. Pobrane dowody rzeczowe powinny być udokumentowane protokołem i odbywać się w obecności osób upoważnionych przez zarząd lustrowanej jednostki.
6. Oświadczenia i wyjaśnienia złożone na piśmie do protokołu lustracji przez członków organów i pracowników spółdzielni, mają charakter pomocniczy i uzupełniający ustalenia lustracji wynikające z dokumentów i dowodów rzeczowych. Posługiwanie się nimi możliwe jest jedynie w przypadkach, w których brak jest innych dowodów.
7. W razie potrzeby lustrator dokonuje oględzin obiektów i urządzeń. Oględzin dokonuje się podczas obecności osoby upoważnionej lub komisji powołanej przez zarząd lustrowanej jednostki. Z oględzin sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisuje lustrator, osoba obecna przy oględzinach albo członkowie komisji.

8. Lustrator zleca jednostce lustrowanej sporządzenie niezbędnych dla lustracji odpisów oraz wyciągów z dokumentów, jak również zestawień i obliczeń opartych na dokumentach.
9. Dokumenty i ich ewidencję lustrator sprawdza pod względem formalnym, rachunkowym i merytorycznym, a w szczególności bada ich legalność, kompletność i rzetelność sporządzenia.
10. Odpisy, wyciągi oraz kopie dokumentów sporządzane dla potrzeb lustracji poświadczą kierownik komórki organizacyjnej spółdzielni, w której dokument się znajduje. Zestawienia i obliczenia wynikające z dowodów i ksiąg rachunkowych poświadczą główny księgowy lub osoba wykonująca czynności księgowe.
11. W razie stwierdzenia nieprawidłowości, przyczyn i okoliczności ich powstania oraz ich skutków, a w szczególności spowodowania szkód i strat (również z tytułu nadzoru) należy pobrać od odpowiednich osób pisemne wyjaśnienia.
12. Lustrator powołuje się w protokole na:
  - 1) dowody rzeczowe,
  - 2) odpisy, wyciągi i kopie dokumentów (analizy ekonomiczne),
  - 3) protokoły sprawdzenia stanu składników majątkowych (gotówki, zapasów, itp.), oględzin,
  - 4) oświadczenia i wyjaśnienia złożone na piśmie,
  - 5) orzeczenia biegłych (rzecznawców).
13. Lustrator obowiązany jest podać w protokole lustracji zastosowaną metodę badań oraz cechy badanych dokumentów (nazwa, data, numer, pozycja księgowa, itp.). W przypadku badania wszystkich dowodów określonego rodzaju w danym okresie, wystarczy podać cechy pierwszego i ostatniego lub okres, za który je badano.

§ 19

1. Lustrator może wnioskować o komisyjne sprawdzenie stanu środków pieniężnych w kasie i innych składników majątkowych spółdzielni.
2. Sprawdzenie o którym mowa w ust. 1, odbywa się w obecności osoby odpowiedzialnej za sprawdzane składniki majątkowe, a w razie jej nieobecności – komisji powołanej przez zarząd.
3. Z czynności sprawdzenia stanu środków pieniężnych i innych składników majątkowych sporządza się protokół, który jest podpisywany przez:
  - 1) osobę odpowiedzialną za dane składniki majątkowe;
  - 2) osoby obecne przy sprawdzaniu.

§ 20

1. Ustalenia lustracji należy formułować zwięźle i ujmować je w protokole w grupach tematycznych.
2. W protokole lustracji nie należy ujmować własnych ocen. Lustrator powinien podać uchybienia, jakie zostały usunięte w trakcie lustracji.
3. W razie stwierdzenia nieprawidłowości należy:
  - 1) określić na czym one polegają oraz podać ich rozmiary i częstotliwość ich występowania;
  - 2) wskazać konkretne fakty (przykłady), przyczyny i okoliczności ich powstania oraz ujemne skutki, a w szczególności rozmiary spowodowanych szkód i strat, a także wskazać osoby odpowiedzialne oraz współodpowiedzialne (również z tytułu braku nadzoru) za spowodowanie szkód i strat, pobrać od nich pisemne wyjaśnienia przyczyn i okoliczności ich powstania.
4. W toku czynności lustracyjnych lustrator może poinformować zarząd spółdzielni lustrwanej o stwierdzonych uchybieniach i nieprawidłowościach, wskazując równocześnie na celowość i możliwość niezwłocznego podjęcia środków zapobiegawczych i usprawniających. Dobór środków zapobiegawczych i usprawniających pozostawia się uznaniu zarządowi lustrwanej spółdzielni, spośród zgłaszanych przez lustratora propozycji i wniosków.

§ 21

1. W razie ujawnienia w toku czynności lustracyjnych czynów noszących znamiona przestępstwa ściganych z oskarżenia publicznego, lustrator obowiązany jest:
  - 1) zabezpieczyć dowody świadczące o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
  - 2) opracować oddzielny protokół;
  - 3) powiadomić zarządzającego lustracją.
2. W celu podjęcia właściwego postępowania sporządzony protokół lustrator przedkłada radzie nadzorczej i zarządowi oraz zarządzającemu lustrację. Wniosek o ewentualne skierowanie sprawy do organów ścigania organ zarządzający lustrację przekazuje radzie nadzorczej, a gdy nieprawidłowości dotyczą zarówno członków rady nadzorczej, jak i zarządu – zarządzający lustrację powiadamia organy ścigania.
3. Zabezpieczenie dowodów następuje w sposób gwarantujący ich nienaruszalność przez przechowanie ich w lustrwanej spółdzielni w zabezpieczonym schowku lub

pomieszczeniu, albo przez opieczetowanie i oddanie ich na przechowanie kierownikowi lub innemu pracownikowi lustrowanej spółdzielni za pokwitowaniem, które dołącza się do protokołu, o którym mowa w § 17 Instrukcji.

4. Z czynności zabezpieczenia dowodów lustrator sporządza odrębny protokół załączając go do protokołu, o którym mowa w § 17 Instrukcji.
5. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach zabezpieczenie dowodów może również nastąpić w drodze protokolarnego ich zabrania przez lustratora i dołączenia do protokołu, o którym mowa w § 17 Instrukcji.
6. Protokół, o którym mowa w ust. 1 powinien zawierać:
  - 1) nazwę i adres spółdzielni oraz imię i nazwisko lustratora, który prowadził lustrację;
  - 2) imię i nazwisko, stanowisko i adres osoby (osób) podejrzanych o popełnienie przestępstwa;
  - 3) dokładny opis czynu posiadającego cechy uzasadniającego podejrzenia przestępstwa z naświetleniem okoliczności jego popełnienia;
  - 4) wysokość szkody poniesionej przez spółdzielnię z podaniem sposobu, w jaki ją obliczono;
  - 5) wskazanie dokumentów świadczących o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
  - 6) wskazanie przepisów, które zostały naruszone;
  - 7) wskazanie załączników stanowiących wykaz dokumentów, odpisów i kserokopii;
  - 8) podpisy zarządu, lustratora i innych osób uczestniczących w lustracji.
7. W przypadku stwierdzenia, iż w spółdzielni okoliczności uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa bądź stwierdzenia, iż poniosła ona szkodę, lustrator jest obowiązany do przeprowadzenia badań i ustalenia czy zaistniała sytuacja jest:
  - 1) skutkiem działalności członków zarządu, rady nadzorczej lub innych osób pełniących funkcje kierownicze;
  - 2) związana z zaniechaniem realizacji obowiązków nadzoru i kontroli stwarzających okoliczności sprzyjające jej powstaniu.
8. W stosunku do osób winnych działania bądź zaniechania, o którym mowa w ust. 7, zarządzający lustrację, zależnie od okoliczności sprawy, powinien:
  - 1) wystąpić do właściwych organów samorządowych o wyciągnięcie konsekwencji organizacyjnych, służbowych lub materialnych, zgodnie z postanowieniem art. 58 ustawy;
  - 2) w przypadku stwierdzenia zaniedbań w nadzorze bądź podejmowanych działaniach noszących znamiona przestępstw ze strony osób będących członkami organów samorządowych spółdzielni, a zmierzających do powstania bądź już zaistniałych

szkód dla spółdzielni, podjąć czynności mające na celu wykorzystanie przepisów karnych określonych w ustawie.

9. Jeżeli w toku lustracji lustrator dokona ustaleń dotyczących postępowania osób nie będących członkami ani pracownikami spółdzielni, nasuwających podejrzenie popełnienia przestępstwa, powinien w trakcie lustracji sporządzić w tej sprawie informację lustracyjną zawierającą szczegółowy opis czynu noszącego znamiona przestępstwa i okoliczności jego popełnienia. Informację tę, niezwłocznie po jej sporządzeniu, lustrator przedkłada radzie nadzorczej i zarządowi spółdzielni oraz zarządzającemu lustrację celem podjęcia decyzji w sprawie przesłania powiadomienia o podejrzeniu dokonania przestępstwa właściwemu organowi ścigania.

§ 22

1. Protokół lustracyjny podpisują:
  - 1) lustrator;
  - 2) zarząd;
  - 3) likwidator gdy spółdzielnia jest w likwidacji.
2. Główny Księgowy i członkowie rady nadzorczej, którzy uczestniczyli wyłącznie w czynnościach udokumentowanych odrębnymi protokołami stanowiącymi załącznik do protokołu lustracji, podpisują tylko te załączniki.
3. Podpisy osób reprezentujących spółdzielnię powinny być złożone pod klauzulą: „Do stwierdzeń zawartych w protokole lustracji zastrzeżeń nie wnosimy” lub „Do stwierdzeń zawartych w protokole lustracji wniesiemy zastrzeżenia w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu”.
4. Jeżeli po zapoznaniu się z treścią sporządzonego protokołu, a przed jego podpisaniem przez zarząd, złożone zostaną umotywowane zastrzeżenia do konkretnych sformułowań i danych zawartych w protokole, lustrator jest obowiązany dodatkowo je zbadać i w uzasadnionych przypadkach dokonać stosownych zmian w treści protokołu.
5. W sytuacjach, kiedy po dokonaniu uzupełniających badań lustracyjnych zarząd nadal odmawia podpisania protokołu z lustracji, protokół ten pod datą stwierdzającą zakończenie badań lustracyjnych podpisuje lustrator, a postępowanie polustracyjne zostaje wszczęte w trybie i na zasadach określonych niniejszą Instrukcją. O odmowie podpisania protokołu przez zarząd i jej przyczynach, lustrator zamieszcza w protokole stosowną informację.
6. W przypadku kiedy lustrator dokonał uzupełniającego badania i zmian treści protokołu oraz przedstawił je zarządowi spółdzielni, a zarząd nadal odmawia podpisania protokołu

z lustracji, lustrator informuje o możliwości wniesienia przez zarząd spółdzielni zastrzeżeń do protokołu lustracji do zarządzającego lustrację.

Wniosek o zmianę treści ustaleń zawartych w protokole lustracji zarząd spółdzielni składa zarządzającemu lustrację w terminie 7 dni.

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 6 powinien zawierać:

- 1) powołanie się na treść ustaleń lustracyjnych, których zmiany wniosek dotyczy;
- 2) wskazanie okoliczności, które zdaniem wnioskodawcy dają podstawę do uchylenia ustaleń zawartych w protokole lustracji;
- 3) powołanie się na dowody świadczące o rozbieżności między ustaleniami lustracyjnymi, a stanem faktycznym.

8. Wszczęcie przez zarząd spółdzielni postępowania odwoławczego zawiesza do czasu jego zakończenia postępowanie polustracyjne określone niniejszą Instrukcją.

9. Zarządzający lustrację po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego lub sprawdzającego w ciągu 30 dni od daty otrzymania zastrzeżeń zarządu do stwierdzeń zawartych w protokole lustracji, wydaje decyzję uwzględniającą bądź nie uwzględniającą te zastrzeżenia. Decyzja ta jest ostateczna.

10. Zarząd spółdzielni po otrzymaniu protokołu lustracji powinien niezwłocznie podjąć we własnym zakresie środki do usunięcia udokumentowanych w protokole uchybień, zaniedbań i nieprawidłowości.

11. Protokół ma moc dokumentu urzędowego.

12. Zarząd obowiązany jest na żądanie członka spółdzielni udostępnić mu do wglądu protokół lustracji oraz syntezę i wnioski polustracyjne a także informację o ich realizacji.

§ 23

Fakt przeprowadzenia lustracji lustrator wpisuje do książki kontroli prowadzonej przez spółdzielnię.

III. Postępowanie polustracyjne

§ 24

Celem postępowania polustracyjnego jest:

- 1) wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości;
- 2) usprawnienie działalności spółdzielni;
- 3) uniknięcie w przyszłości powtarzania się stwierdzonych błędów i niedociągnięć.

§ 25

1. Postępowanie polustracyjne obejmuje zorganizowanie po zakończeniu lustracji posiedzenia rady nadzorczej w celu przedstawienia wyników lustracji oraz wniosków polustracyjnych organu zarządzającego lustrację.
2. W posiedzeniu rady nadzorczej, na którym prezentowane przez lustratora są wyniki lustracji, uczestniczą członkowie zarządu i inne osoby zaproszone przez radę nadzorczą. W posiedzeniu uczestniczyć mogą również przedstawiciele związku rewizyjnego zarządzającego lustrację lub Krajowej Rady Spółdzielczej.
3. Omówienie, o którym mowa w ust. 2, powinno się odbyć na najbliższym posiedzeniu rady nadzorczej, nie później jednak niż 30 dni licząc od dnia zakończenia lustracji.
4. Posiedzenie rady nadzorczej (konferencja polustracyjna) powinno być przez spółdzielnię protokołowane.
5. Przeprowadzający lustrację spółdzielni, związek rewizyjny bądź Krajowa Rada Spółdzielcza obowiązane są, na podstawie protokołu lustracji, sporządzić i przekazać zarządowi i radzie nadzorczej zlustrowanej spółdzielni w terminie 30 dni od zakończenia badań lustracyjnych, syntezę ustaleń lustracji oraz wnioski polustracyjne.
6. Zarząd spółdzielni obowiązany jest zamieścić w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia członków (Zebrania Przedstawicieli) informację o wnioskach wynikających z protokołu przeprowadzonej lustracji działalności spółdzielni. Wnioski z przeprowadzonej lustracji przedstawiane są przez radę nadzorczą.

§ 26

1. W uzasadnionych przypadkach zarząd i rada nadzorcza spółdzielni może wystąpić z wnioskiem o korektę treści przekazanych im przez podmiot przeprowadzający lustrację syntezy, ustaleń i wniosków polustracyjnych zawartych w wystąpieniu polustracyjnym.
2. Wniosek o zmianie treści syntezy ustaleń lub wniosków polustracyjnych wynikających z protokołu lustracji zarząd i rada nadzorcza spółdzielni składa zarządzającemu lustrację na piśmie w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia polustracyjnego.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 powinien zawierać:
  - 1) powołanie się na treść stwierdzeń lub wniosków polustracyjnych, których zmiany wniosek dotyczy,
  - 2) wskazania okoliczności, które zdaniem wnioskodawcy dają podstawę do uchylecia stwierdzeń zawartych w syntezie ustaleń oraz zmianę wniosków polustracyjnych,
  - 3) powołanie się na dowody świadczące o rozbieżności pomiędzy ustaleniami

lustracyjnymi lub stanowiskiem zawartym w wystąpieniu polustracyjnym a stanem faktycznym.

4. Zarządzający lustrację po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego lub sprawdzającego w terminie 30 dni od daty otrzymania wniosku wydaje stosowną decyzję, dokonując zmian i korekty treści oceny lub wniosków polustracyjnych bądź nie uwzględnia wniosku organów spółdzielni. Tryb i zasady postępowania wyjaśniającego lub sprawdzającego w zależności od okoliczności i charakteru sprawy określa organ zarządzający lustrację.

§ 27

Niniejsza Instrukcja ma zastosowanie do lustracji spółdzielni zarówno czynnych gospodarcho, jak i w likwidacji.

§ 28

1. Lustracje związków rewizyjnych i gospodarczych przeprowadza Krajowa Rada Spółdzielcza na mocy art. 257 ustawy i według zasad określonych w niniejszej Instrukcji. Lustracja jest odpłatna, a wycenę jej kosztów wykonuje Zespół Lustracji w oparciu o transparentne kryteria określone przez Zarząd KRS. Tematykę lustracji związków rewizyjnych i gospodarczych opracowuje Zespół Lustracji KRS, a zatwierdza Zarząd KRS. Lustrację związków rewizyjnych i gospodarczych przeprowadzają osoby posiadające uprawnienia lustracyjne, które w okresie ostatnich 5 lat nie były powiązane jakimikolwiek umowami z lustrowaną jednostką oraz nie były członkami organów statutowych tych związków.
2. Związki rewizyjne powinny corocznie dokonywać aktualizacji bazy danych prowadzonej przez KRS (najpóźniej do końca marca następnego roku), o której mowa w art. 241 ustawy.